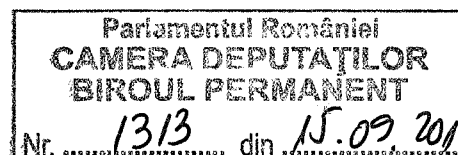

**PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR**

NOTĂ

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.21 și 24 din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară raportate la cele ale art.29 alin.(5) teza a doua din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale

Către: Biroul permanent al Camerei Deputaților

De la: Secretarul general al Camerei Deputaților

Vă informăm că prin Decizia nr. 321 din 9 mai 2017, definitivă și general obligatorie, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 580 din 20 iulie 2017, Curtea Constituțională, cu unanimitate de voturi, a admis excepția de neconstituționalitate ridicată și a constatat că dispozițiile art.21 și art.24 din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară raportate la cele ale art.29 alin.(5) teza a doua din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale sunt constituționale în măsura în care nu exclud posibilitatea formulării recursului împotriva hotărârii judecătorești de respingere a cererii de sesizare a Curții Constituționale pronunțate de ultima instanță în ierarhia instanțelor judecătorești.

Cu această decizie urmează să fie sesizată Comisia juridică, de disciplină și imunități.

Anexăm alăturat, Decizia Curții Constituționale nr. 321/2017.

Secretar General al Camerei Deputaților

Silvia-Claudia MIHALCEA

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 321

din 9 mai 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 21 și 24 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară raportate la cele ale art. 29 alin. (5) teza a doua din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Benke Károly	— magistrat-asistent-șef

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluținarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 24¹ din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, excepție ridicată de Filofteia Ciobanu în Dosarul nr. 1.100/1/2016 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul de 5 judecători și care constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 771D/2016.

2. La apelul nominal se prezintă autoarea excepției de neconstituționalitate. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul autoarei excepției de neconstituționalitate, care solicită admiterea acesteia. În acest sens, se arată că, deși Legea nr. 47/1992 reglementează dreptul de a formula recurs împotriva hotărârilor judecătorești de respingere a cererii de sesizare a Curții Constituționale, textul criticat lipsește de efectivitate acest drept atunci când hotărârea judecătorească este pronunțată în ultimul grad de jurisdicție, sens în care se face referire la hotărârile pronunțate de secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție în materia contenciosului administrativ și fiscal. Se arată că recursul reglementat de Legea nr. 47/1992 nu este o cale extraordinară de atac, ci una cu o natură juridică distinctă ce rezultă din însuși caracterul specific al Legii nr. 47/1992. De asemenea, se mai indică faptul că, prin jocul textelor legale ce țin de organizarea judiciară, un drept prevăzut de lege este eliminat, contrar art. 1 alin. (3) din Constituție, în accepțiunea căruia statul de drept implică respectarea drepturilor prevăzute de lege, fiind încălcate, pe cale de consecință, și dispozițiile art. 21 și art. 129 din Constituție.

4. Având cuvântul, reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, apreciind că accesul liber la justiție nu presupune accesul la toate structurile judecătorești și mijloacele procesuale, drept care nu se poate reține încălcarea art. 21 din Constituție.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 11 aprilie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.100/1/2016, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul de 5 judecători a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 24¹ din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară,**

excepție ridicată de Filofteia Ciobanu într-o cauză având ca obiect soluținarea unei cereri de recurs formulate în temeiul art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate se apreciază că norma legală criticată stabilește că recursul formulat în temeiul art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 nu poate fi judecat pe fond, ci trebuie catalogat drept inadmisibil în fața Completului de 5 judecători dacă excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în recursul specific contenciosului administrativ. O asemenea abordare elimină calea de atac prevăzută de art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 și încalcă accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil. De asemenea, sunt invocate prevederile art. 1 alin. (3) din Constituție în componenta statului de drept referitoare la garantarea drepturilor și libertăților fundamentale.

7. Se mai apreciază că este necesară existența normativă a recursului formulat în temeiul art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 chiar și împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate în ultimul grad de jurisdicție specific tipologiei cauzei respective, întrucât instanțele judecătorești în această fază își încalcă de multe ori rolul de filtru și resping cererile de sesizare a Curții Constituționale pentru alte cauze decât cele prevăzute de art. 29 alin. (1)–(3) din Legea nr. 47/1992. Prin urmare, în lipsa recunoașterii recursului reglementat de art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 în această situație particulară, se ajunge la încălcarea art. 129 din Constituție.

8. **Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul de 5 judecători** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, se arată că textul legal criticat, în scopul asigurării soluționării cu celeritate a cauzelor, precum și respectării principiului egalității în față legii, a reglementat obligația instanței judecătorești de a examina căile de atac cu care este învestită prin prisma îndeplinirii condițiilor de exercitare stabilite de legea procesuală și de a respinge, ca inadmisibilă, orice cale de atac neconformă acestora.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

10. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, se arată că, potrivit art. 126 alin. (2) din Constituție, legiuitorul are competența de a adopta reglementări cu caracter general sau cu caracter special, derogatoriu, cu aplicabilitate la anumite situații, în mod egal, pentru toți cei interesați în exercitarea aceluiași categorii de drepturi sau în îndeplinirea aceluiași categorii de obligații. Prevederile criticate reglementează o procedură de filtrare în materia recursurilor soluționate de Completul de 5 judecători și vizează probleme de drept, și nu de fapt, fiind verificate aspecte ce țin de legalitatea căii de atac exercitate în afara căilor de atac prevăzute de lege. Această procedură de filtrare nu este contrară art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, întrucât principiul publicității procedurilor judiciare nu este absolut. Se arată că în

ipoteza în care la judecata în primă instanță au avut loc dezbateri publice, absența lor în apel sau recurs se poate justifica prin caracteristicile acestor proceduri. Astfel, o procedură de autorizare a exercitării căii de atac consacrate exclusiv unor probleme de drept poate îndeplini exigențele art. 6 paragraful 1 din Convenție, chiar dacă în instanța de apel sau de casație reclamantul nu a avut posibilitatea să se exprime personal în fața judecătorilor. În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a reținut, în contextul respingerii unui recurs ca inadmisibil în procedura de filtru, în cadrul căreia erau respinse recursurile vădit nefondate sau inadmisibile, că în măsura în care soluția litigiului era cât se poate de clară, reclamanta nu ar fi avut cum să influențeze deznodământul recursului sau dacă ar fi fost citată ori prezentă, nici depunând concluzii orale și nici depunând concluzii scrise ca răspuns la concluziile avocatului general. Se mai arată că art. 6 paragraful 1 din Convenție se aplică și procedurii în casație și că modul în care dispozițiile sale urmează a fi aplicate unei asemenea proceduri depinde de particularitățile sale. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că trebuie luate în considerare ansamblul procesului desfășurat în ordinea juridică a statului în cauză și rolul unei curți de casație în cadrul sistemului jurisdicțional intern. Acest rol poate conduce, spre exemplu, la stabilirea unor condiții mai riguroase pentru admisibilitatea unui recurs în casație decât pentru admisibilitatea unui apel. Având în vedere specificitatea controlului exercitat de o curte de casație asupra hotărârilor instanțelor inferioare, control care este limitat, de regulă, numai la probleme de drept, un formalism mai riguros în materie nu ar fi de natură să pună în discuție dreptul la un tribunal prevăzut de art. 6 paragraful 1 din Convenție.

11. De asemenea este invocată Decizia nr. 462 din 17 septembrie 2014, potrivit căreia accesul la justiție nu este un drept absolut, putând fi limitat prin anumite condiții de formă și de fond impuse de legiuitor, prin raportare la dispozițiile art. 21 din Constituție. Aceste condiționări nu pot fi acceptate dacă afectează dreptul fundamental în chiar substanța sa. Prin urmare, limitările aduse dreptului fundamental sunt admisibile doar în măsura în care vizează un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele folosite de legiuitor și scopul urmărit de acesta. Or, Guvernul apreciază că textul criticat, reglementând soluționarea cererii de recurs prin hotărâre pronunțată fără citarea părților, vizează un scop legitim și nu afectează în chiar substanța sa dreptul de acces liber la justiție, constituind o măsură legislativă care dă expresie exigențelor normelor constituționale, convenționale și legale privitoare la acest drept fundamental.

12. Avocatul Poporului apreciază că prevederile legale criticate sunt constituționale. În acest sens se arată că art. 21 din Constituție permite oricărei persoane accesul la justiție: cetățean român, străin sau apatrid în vederea apărării oricărui drept sau libertăți și a oricărui interes legitim, indiferent dacă acestea rezultă din Constituție sau din alte legi. De asemenea, nicio lege nu poate îngădi exercitarea acestui drept, principiu ce are semnificația că nu se poate exclude de la exercițiul drepturilor procesuale nicio categorie. Accesul liber la justiție presupune accesul la mijloacele procedurale prin care se înfăptuiește actul de justiție, iar stabilirea unor condiții de admisibilitate a recursului — care, de altfel, este o cale extraordinară de atac, face parte din regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești. De altfel, potrivit art. 126 alin. (2) din Constituție, procedura de judecată este prevăzută numai prin lege, ca atare intră în competența exclusivă a legiuitorului.

13. Exercițarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor condiții de acces la anumite căi de atac. Aceasta nu constituie o negare a dreptului în sine, ci reprezintă expresia ordinii de drept, absolutizarea exercițiului unui anume drept

având drept consecință fie negarea, fie limitarea drepturilor sau intereselor legitime ale altor persoane, cărora statul este ținut să le acorde ocrotire, în egală măsură. Se mai arată că, potrivit principiului *nemo censetur ignorare legem*, titularul unui drept este prezumat că a avut cunoștință de reglementarea care prevedea că valorificarea dreptului său se circumscrie unor condiții de admisibilitate. Or, Curtea Constituțională a statuat constant în jurisprudența sa că accesul liber la justiție presupune accesul la mijloacele procedurale prin care justiția se înfăptuiește, dar nu înseamnă că el trebuie asigurat la toate structurile judecătorești și la toate căile de atac (Decizia Plenului nr. 1 din 8 februarie 1994). În acest sens este chiar art. 129 din Legea fundamentală, invocat de autoarea excepției, care stabilește dreptul părților interesate de a exercita căile de atac, în condițiile legii. Accesul liber la justiție, ca de altfel orice drept fundamental, consacrat ca atare de Constituție, are caracter legitim numai în măsura în care este exercitat cu bună-credință, în limite rezonabile, cu respectarea drepturilor și intereselor în egală măsură ocrotite ale celorlalte subiecte de drept. Stabilirea de către legiuitor a acestor limite nu aduce nicio îngrădire dreptului în sine, ci, dimpotrivă, creează premisele valorificării sale în concordanță cu exigențele generale proprii unui stat de drept.

14. Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile autoarei excepției de neconstituționalitate și ale procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

15. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

16. Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulat, îl reprezintă art. 24¹ din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 827 din 13 septembrie 2005. Textul criticat a fost introdus în corpul Legii nr. 304/2004 prin art. III pct. 3 din Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 714 din 26 octombrie 2010, și abrogat prin art. 72 pct. 7 din Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesuale penale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 515 din 14 august 2013. Textul criticat avea următorul conținut: „*Completul de 5 judecători examinează admisibilitatea recursului în camera de consiliu, fără citarea părților. În cazul în care constată că cererea de recurs este formulată împotriva unei hotărâri care nu este supusă niciunei căi de atac, a unei încheieri care nu se atacă decât odată cu fondul, a unei hotărâri pronunțate în recurs sau în contestație în anulare, dispune, prin încheiere, respingerea cererii ca inadmisibilă*”.

17. Curtea constată, însă, că, deși autoarea excepției de neconstituționalitate ridică, în mod expres, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 24¹ din Legea nr. 304/2004, motivarea acesteia nu privește textul legal anterferit, care vizează procedura de filtru din fața Înaltei Curți de Casație și Justiție, ci faptul că încheierea de respingere a cererii de sesizare a Curții Constituționale pronunțate de ultima instanță în ierarhia instanțelor judecătorești nu poate fi supusă

recursului reglementat de art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992. Curtea reține că, în speță, dat fiind specificul materiei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, și anume, în materia contenciosului administrativ, cauza parcurge două etape: fond și recurs, judecate de Curtea de Apel, respectiv secția corespunzătoare a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Întrucât, în cauză, a fost respinsă o cerere de sesizare a Curții Constituționale în acest ultim grad de jurisdicție, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul de 5 judecători [Încheierea nr. 158 din 12 octombrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 2.774/1/2015] fiind considerată instanța imediat superioară în sensul autonom al art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, a apreciat că încheierea astfel pronunțată nu mai poate fi supusă recursului reglementat de art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992. În acest sens, s-a arătat că „soluționarea efectivă a cauzei nu este scoasă niciodată din competența instanțelor firești, stabilite de legea procesual civilă pentru a se pronunța asupra acesteia în fond și căi de atac”; prin urmare, instanța ierarhic superioară se poate pronunța asupra soluției de respingere a cererii de sesizare a Curții Constituționale, respectând limitele controlului judiciar antereferit.

18. Astfel, în realitate, criticile de neconstituționalitate nu privesc existența unei proceduri de filtru sau caracterul nepublic al acesteia, ci faptul că recursul formulat în temeiul art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 nu este admisibil în măsura în care excepția de neconstituționalitate a fost invocată în fața ultimei instanțe în ierarhia instanțelor judecătorești. Prin urmare, Curtea, având în vedere parcursul procesual atipic al cauzei autoarei excepției de neconstituționalitate, constată că obiect al acesteia îl constituie art. 21 și art. 24 din Legea nr. 304/2004, raportate la art. 29 alin. (5) teza a doua din Legea nr. 47/1992, care, în forma aplicabilă autoarei excepției de neconstituționalitate, prevăd următoarele:

— Art. 21 din Legea nr. 304/2004: „Secția I civilă, Secția a II-a civilă, Secția penală și Secția de contencios administrativ și fiscal ale Înaltei Curți de Casație și Justiție judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege”;

— Art. 24 din Legea nr. 304/2004: „Completele de 5 judecători soluționează recursurile și cererile în cauzele judecate în primă instanță de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție și judecă și alte cauze date în competența lor prin lege, precum și ca instanță disciplinară.”;

— Art. 29 alin. (5) teza a doua din Legea nr. 47/1992: „Încheierea poate fi atacată numai cu recurs la instanța imediat superioară, în termen de 48 de ore de la pronunțare.”

19. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3) în componenta statului de drept referitoare la garantarea drepturilor și libertăților fundamentale, art. 21 alin. (1)–(3) privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil și art. 129 privind căile de atac.

20. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că relevantă în privința stabilirii naturii juridice a recursului reglementat de art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 este Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. XXXVI/2006 pentru examinarea recursului în interesul legii cu privire la posibilitatea legală de a fi supuse căii de atac a recursului încheierile instanțelor de recurs de respingere, ca inadmisibile, a cererilor de sesizare a Curții Constituționale cu soluționarea excepțiilor de neconstituționalitate, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 368 din 30 mai 2007. Prin această decizie s-a statuat că o excepție de neconstituționalitate poate fi ridicată inclusiv în faza recursului și, în lipsa unei dispoziții exprese contrare, se impune a se considera că încheierile pronunțate în această fază procesuală, conform art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, pot fi atacate cu recurs la instanța imediat superioară, indiferent dacă aceasta are sau nu, potrivit regulilor

generale, competență în soluționarea fondului litigiului. În cadrul procedurii reglementate de art. 29 din Legea nr. 47/1992, se atribuie instanței imediat superioare celei care a respins cererea de sesizare a Curții Constituționale o competență specială, limitată exclusiv la examinarea legalității și temeiniciei încheierii pronunțate conform art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992. S-a mai arătat că rațiunea prevederilor art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, referitoare la recurs, a fost aceea de a supune controlului judiciar încheierile prin care s-a respins cererea de sesizare a Curții Constituționale, indiferent de faza procesuală în care au fost pronunțate, ca o garanție în plus a liberului acces la justiție.

21. Din cele de mai sus rezultă că, în accepțiunea Înaltei Curți de Casație și Justiție, recursul reglementat de Legea nr. 47/1992 nu poate fi înțeles drept o cale extraordinară de atac în condițiile Codului de procedură civilă sau penală, după caz. Așadar, Curtea reține că este vorba de o cale de atac pe care legiuitorul a conceput-o, distinct de orice calificare procesual civilă sau penală, numai în privința hotărârilor judecătorești prin care se respinge cererea de sesizare a Curții Constituționale. Prin urmare, acest recurs este un remediu judiciar care nu preia niciunul dintre elementele și caracteristicile proprii recursului din Codul de procedură civilă sau penală. De asemenea, Curtea constată că, dat fiind faptul că textul art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 este aplicabil atât în materie procesual civilă, cât și penală, acesta își menține natura juridică de cale de atac specială ce nu poate fi calificată în funcție de reglementările proprii procedurii penale sau civile. De aceea, această cale de atac cu o fizionomie juridică proprie nu poate fi considerată nici recurs în sensul propriu al termenului prevăzut de Codul de procedură civilă sau penală și nici apel, contestație sau plângere în sensul Codului de procedură penală. Mai mult, Curtea reține că aceeași cale de atac nu poate purta denumiri diferite în funcție de procedura civilă sau penală în care intervine.

22. În sensul celor de mai sus, Curtea constată că obiectul recursului este acela al verificării aprecierii instanței ierarhic inferioare cu privire la soluția pe care aceasta a adoptat-o de respingere a cererii de sesizare a Curții Constituționale, motivată de neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a excepției de neconstituționalitate prevăzute în mod exclusiv de art. 29 alin. (1)–(3) din Legea nr. 47/1992. Cu alte cuvinte, se verifică legalitatea respingerii cererii de sesizare a Curții Constituționale prin prisma acestor condiții.

23. În continuare, Curtea urmează a analiza dacă acest recurs se poate exercita numai în limitele controlului judiciar specific fiecărei tipologii de cauze, fiind limitată de ultimul grad de jurisdicție specific cauzei respective, sau, din contră, se poate exercita până la ultima instanță în ierarhia instanțelor judecătorești. Cu privire la acest aspect, tot Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Decizia nr. XXXVI/2006, stabilește că, în raport cu reglementările legale specifice organizării judiciare existente, nu pot fi supuse controlului judiciar încheierile prin care s-a respins cererea de sesizare a Curții Constituționale, pronunțate de ultima instanță în ierarhia instanțelor, cum ar fi, „în materie penală, Completul de 9 judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție și, în celelalte materii, secțiile acestei instanțe”. Prin urmare, rezultă că acest recurs se poate exercita până la ultima instanță în ierarhia instanțelor judecătorești, care, în materie civilă, corespunde cu secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar, în materie penală, în prezent, cu Completul de 5 judecători [introdus prin Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 714 din 26 octombrie 2010]. Cu alte cuvinte, o încheiere de respingere a cererii de sesizare a Curții Constituționale poate fi atacată la instanța ierarhic superioară până la ultima instanță în ierarhia instanțelor judecătorești. Prin urmare, această soluție legislativă este constituțională, fiind în acord cu art. 21 și art. 129 din Constituție.

24. În schimb, hotărârea judecătorească pronunțată de ultima instanță în ierarhia instanțelor judecătorești [în materie civilă, secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar, în materie penală, Completul de 5 judecători], prin care este respinsă cererea de sesizare a Curții Constituționale, nu mai poate fi atacată la „instanța imediat superioară”, deoarece aceasta nu există. Cu privire la acest aspect, Curtea reține că nu poate fi realizat un melanj între cererile în materie civilă, pe de o parte, și cele din materie penală, disciplinară sau alte cauze care sunt date în competența Completului de 5 judecători, pe de altă parte, pentru a se justifica posibilitatea exercitării recursului prevăzut de Legea nr. 47/1992 în materie civilă la Completul de 5 judecători. Mai mult, în condițiile legale date, nici hotărârea judecătorească pronunțată de Completul de 5 judecători prin care s-a respins cererea de sesizare a Curții Constituționale [materie penală, disciplinară sau alte cauze prevăzute de lege] nu poate fi supusă recursului prevăzut de art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, tocmai pentru că nu mai există o instanță imediat superioară.

25. În această situație particulară, a gradului de jurisdicție reprezentat chiar de ultima instanță în ierarhia instanțelor judecătorești, Curtea reține că structura de organizare a instanțelor judecătorești nu poate fi un motiv care să anihileze un drept stabilit chiar prin Legea nr. 47/1992, pentru că premisa este aceea a configurării organizării instanțelor judecătorești în funcție de drepturile procesuale ce incumbă subiectelor de drept, și nu invers. Or, prin jocul nomelor de competență, textul legal criticat exclude posibilitatea formulării unui asemenea recurs atunci când cererea de sesizare a Curții Constituționale cu o excepție de neconstituționalitate a fost respinsă. În consecință, Curtea constată că persoanele aflate în această ipoteză nu beneficiază de niciun remediu procesual apt să ducă la restabilirea legalității, acestora fiindu-le aplicat un tratament juridic diferențiat doar pentru că tipologia de cauză în care s-a ridicat excepția de neconstituționalitate a inclus și ultimul grad de jurisdicție în materia respectivă. Întrucât egalitatea în drepturi presupune aplicarea aceluiași tratament juridic pentru situații analoage, Curtea reține că, în cauza de față, s-a realizat o discriminare între persoanele care pot accesa acest unic remediu procesual în funcție de gradul instanței judecătorești în fața căreia este ridicată excepția de neconstituționalitate, ceea ce este contrar art. 16 alin. (1) din Constituție.

26. De asemenea, Curtea reține că, în accepțiunea art. 21 din Constituție, căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate reprezintă un aspect al accesului liber la justiție și,

29. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CAMERA DEPUTAȚILOR
În numele legii

DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Filofteia Ciobanu în Dosarul nr. 1.100/1/2016 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul de 5 judecători și constată că dispozițiile art. 21 și art. 24 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară raportate la cele ale art. 29 alin. (5) teza a doua din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale sunt constituționale în măsura în care nu exclud posibilitatea formulării recursului împotriva hotărârii judecătorești de respingere a cererii de sesizare a Curții Constituționale pronunțate de ultima instanță în ierarhia instanțelor judecătorești.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul de 5 judecători și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 9 mai 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent-șef,
Benke Károly

deși legiuitorul are o marjă de apreciere în configurarea acestora, nu se poate ajunge la eliminarea implicită a unei căi de atac în condițiile în care acesta este reglementat în fondul activ al legislației. Blocarea accesului la această cale de atac în ipoteza în care excepția de neconstituționalitate a fost respinsă în ultimul grad de jurisdicție reprezintă o încălcare a dreptului la acces liber la justiție prin raportare la folosirea căilor de atac, contrar art. 21 alin. (1) și (2) și art. 129 din Constituție. De asemenea, ținând cont de faptul că echitatea procedurii se evaluează în funcție de garanțiile procesuale de care dispun părțile în litigiu, Curtea constată că textul criticat încalcă și art. 21 alin. (3) din Constituție privind dreptul la un proces echitabil.

27. Totodată, Curtea constată că soluția astfel pronunțată, având în vedere similitudinea lor normativă, vizează dispozițiile art. 21 și 24 din Legea nr. 304/2004 atât în forma aplicabilă litigiului *a quo*, cât și cea în vigoare la momentul pronunțării prezentei decizii.

28. Prin urmare, în acest caz particular, în temeiul art. 16 alin. (1), art. 21 alin. (1)—(3) și art. 129 din Constituție, în lipsa unei reglementări exprese cuprinse în art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, cererea de recurs astfel formulată angajează, în mod intrinsec, o competență de recurs pe orizontală, respectiv o judecată realizată de un complet aflat pe același nivel ierarhic. Prin urmare, până la adoptarea soluției legislative corespunzătoare, ca o consecință a prezentei decizii de admitere a excepției de neconstituționalitate, Curtea constată că instanțele judecătorești urmează să aplice în mod direct art. 16 alin. (1), art. 21 alin. (1)—(3) și art. 129 din Constituție, devenind, astfel, competente să soluționeze recursul formulat împotriva hotărârii judecătorești, pronunțate în ultimul grad de jurisdicție, prin care a fost respinsă cererea de sesizare a Curții Constituționale cu o excepție de neconstituționalitate [a se vedea, cu privire la aplicarea directă a Constituției, Decizia nr. 186 din 18 noiembrie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 213 din 16 mai 2000, Decizia nr. 774 din 10 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 8 din 6 ianuarie 2016, Decizia nr. 895 din 17 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 84 din 4 februarie 2016, Decizia nr. 24 din 20 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 276 din 12 aprilie 2016, paragraful 34, sau Decizia nr. 794 din 15 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.029 din 21 decembrie 2016, paragraful 37].